

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาการรับรู้ทางสังคมและการเมืองของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทศไทย
2. เปรียบเทียบการรับรู้ทางสังคมและการเมืองของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทศไทย ระหว่างเพศ สาขาวิชาที่ศึกษา ประเภทของมหาวิทยาลัย และสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษากับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทศไทย
4. วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองของนิสิตนักศึกษาที่ได้รับการประเมินเป็นกลุ่มที่มีความตระหนักสูงทางสังคมและการเมืองและกลุ่มที่มีการรับรู้ทางสังคมและการเมืองต่ำ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 20 มหาวิทยาลัย แยกเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ 12 แห่ง และมหาวิทยาลัยของเอกชน 8 แห่ง การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบแยกชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการจัดคณะต่าง ๆ เข้ากลุ่มเป็นสาขา 4 สาขา คือ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และสุ่มตัวอย่างคณะ โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายเพื่อเป็นตัวแทนสาขา สาขาละ 1 คณะ รวมมหาวิทยาลัยละ 4 คณะ (สาขา) ระดับคณะ จะสุ่มกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษา คณะละ 15 คน มหาวิทยาลัยละ 60 คน สำหรับมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนไม่ครบ 4 สาขา จะสุ่มตัวอย่างสาขาละ 20 คน มหาวิทยาลัยละ 40 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic

Random Sampling) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1,000 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยอาศัยทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาและนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับนิสิตนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลานการศึกษานี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวและสถานภาพทาง เศรษฐสังคมของครอบครัว
2. แบบทดสอบบุคลิกภาพ
3. แบบวัดความตระหนักทางสังคมและการ เมือง เกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทศไทย
4. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง สำหรับมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร สำหรับมหาวิทยาลัยในภูมิภาค ผู้วิจัยเก็บรวบรวมเอง เฉพาะที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ส่วนมหาวิทยาลัยอื่นได้ให้ผู้ช่วยวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแทน การเก็บรวบรวมได้ขอหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาลัยนเรศวร และติดต่อประสานกับคณะที่เป็นตัวแทนสาขาที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) โดยสุ่มคณะละ 15 คน ชั้นปีละ 4-5 คน โดยใช้บัญชีรายชื่อ นิสิตนักศึกษาของแต่ละชั้นปี เลือก นิสิตนักศึกษา ลำดับที่ 2, 32, 62, 92, 122

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการระหว่างเดือนธันวาคม 2536 ถึง มกราคม 2537 ได้คำตอบกลับคืนมา 810 ชุด จากจำนวนแบบสอบถามที่แจก 1,000 ชุด เมื่อตรวจสอบแบบสอบถามปรากฏว่า แบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์และนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 753 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75.3

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวแปรทุกตัวที่ศึกษาด้วยค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติอนุมาน เพื่อตอบปัญหาการวิจัยดังนี้
 - 2.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการรับรู้ทางสังคมและการเมืองของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทไทยระหว่างเพศ ประเภทมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยรัฐ-เอกชน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ-ส่วนภูมิภาค) ด้วยการทดสอบค่าที (t -test)
 - 2.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการรับรู้ทางสังคมและการเมืองของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทไทยระหว่างนิสิตนักศึกษา 4 กลุ่มสาขาวิชา สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว (ระดับการศึกษาของบิดา อาชีพของบิดา และรายได้ของครอบครัว) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)
 - 2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษากับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทไทย โดยวิธีการของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)
 - 2.4 วิเคราะห์ตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มที่มีระดับความตระหนักทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับภาวะวิกฤตสูงและต่ำ ด้วยการวิเคราะห์จำแนกประเภทแบบมีขั้นตอน (step-wise method)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในบทที่ 4 สามารถสรุปข้อค้นพบประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้คือ

1. การทดสอบตัวแปรระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทไทย บานกลางค่อนข้างสูง และ เมื่อแยกพิจารณาองค์ประกอบของการรับรู้ซึ่งประกอบด้วย ความตระหนัก ความยินดีที่จะรับรู้ และการเลือกให้ความสนใจต่อภาวะวิกฤตทางสังคมและการเมือง ปรากฏว่า นิสิตนักศึกษามีความตระหนักและความยินดีที่จะ

รับรู้เกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทศไทยในระดับค่อนข้างสูง แต่การรับรู้ต่อวิกฤตทางสังคมและการเมืองในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ

2. การรับรู้สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัย พบว่านิสิตนักศึกษาที่มีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษารับรู้ว่า สภาพทางสังคมค่อนข้างจะเลวร้าย เช่น ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย การเลือกตั้ง ส.ส. มีการทุจริตซื้อขายเสียง เป็นต้น ส่วนสถานการณ์ด้านการสื่อสาร นิสิตนักศึกษามีการรับรู้ในทางที่ดี เช่น การนำเสนอความรู้ได้รับข่าวสารการทำงานของรัฐบาล สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของประชาชนชาวไทย

3. บุคลิกภาพนิสิตนักศึกษาที่เด่นชัดมี 3 ลักษณะคือ 1) การพึ่งตนเอง ประกอบด้วยพื้นนิสัยเชื่อมั่นในตนเอง ชอบทำอะไรด้วยตนเอง ยึดความคิดของตนเป็นใหญ่ ชอบอิสระ เวลาทำสิ่งต่าง ๆ ชอบทำสิ่งที่ผิดประเพณีนิยม 2) มโนธรรม ประกอบด้วยพื้นนิสัยบากบั่นเด็ดเดี่ยว ยึดมั่นระเบียบ รอบคอบ รับผิดชอบ สนใจผู้อื่น เป็นคนใฝ่รู้ มีจรรยาบรรณ รักษาความลับได้ 3) การควบคุมอารมณ์ ประกอบด้วยพื้นนิสัย มีวินัยในตนเอง จริงจัง ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดี เจ้าระเบียบ ตัดสินใจเด็ดขาด สงบเยือกเย็น ส่วนบุคลิกภาพที่กลุ่มตัวอย่างได้คะแนนต่ำสุด 3 อันดับ ได้แก่ 1) ความวิตกกังวล ประกอบด้วยพื้นนิสัย กังวลเหงาหงอย ย้ำคิด ความรู้สึกไว ท้อแท้ใจ เคร่งครัดเกินไป 2) การกล้าแสดงออก ประกอบด้วยพื้นนิสัย ตื้อดิ่ง ท้าตามใจตน เชื้อมั่นในตัวเอง กล้าทำ มีเสรีภาพในการกระทำ เปิดเผยกล้าแสดงออก ก้าวร้าว 3) การเข้าสังคม ประกอบด้วยพื้นนิสัย ชอบสมาคม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เร็ว สนใจความรู้สึกของผู้อื่น มีมโนธรรม เปิดเผย วางตัวตามสบาย เป็นตัวอย่างของตัวเอง ว่างวางใจตัวเองและผู้อื่น ยึดหยุ่นได้ตามกาลเทศะ ให้ความร่วมมือ

4. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มต่าง ๆ พบว่า

4.1 นิสิตนักศึกษาชายและหญิง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับภาวะวิกฤต ยกเว้นความยินดีที่จะรับรู้เกี่ยวกับวิกฤตทางการเมือง นิสิตนักศึกษาชายและหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4.2 นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาต่างกัน (สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ) ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับภาวะวิกฤต ยกเว้นการเลือกให้ความสำคัญต่อ

วิกฤตทางสังคม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากสาขาสังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

4.3 นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐและของเอกชน และนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมือง เกี่ยวกับภาวะวิกฤต

4.4 นิสิตนักศึกษาที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคมของครอบครัวแตกต่างกัน (ระดับการศึกษาของบิดา และรายได้ของครอบครัว) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอาชีพของบิดา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแตกต่างกันด้านความยินดีที่จะรับรู้ภาวะวิกฤตทางการเมือง โดยกลุ่มที่มีบิดาอาชีพทหาร

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ทางสังคมและการเมือง เกี่ยวกับภาวะวิกฤตกับบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำนวน 10 ด้าน แต่ค่าสหสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำมาก ค่าสหสัมพันธ์ด้านมโนธรรมสูงสุดเป็น .313 และด้านความเครียดมีค่าสหสัมพันธ์ต่ำที่สุด .04

6. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางสังคมและการเมือง เกี่ยวกับภาวะวิกฤตเรียงตามลำดับความสำคัญของตัวแปร 12 ตัวแปร ได้แก่ บุคลิกภาพด้านมโนธรรม การเข้าสังคม การควบคุมอารมณ์ สถานการณ์ด้านการสื่อสาร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษา บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางจิตใจ ความอ่อนโยน สาขาสังคมศาสตร์ บุคลิกภาพด้านจินตนาการ รายได้ของครอบครัว บุคลิกภาพด้านความร่าเริง และความสัมพันธ์กับอาจารย์ ตัวแปรทั้ง 12 ตัวแปร สามารถจำแนกกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองสูงและต่ำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. โครงสร้างหรือองค์ประกอบการรับรู้ทางสังคมและการเมือง

การวิจัยนี้ เพื่อศึกษาการรับรู้ทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทศไทยของนิสิตนักศึกษา ว่ามีการรับรู้มากน้อยเพียงใด คือ ระดับสูง บานกลาง หรือต่ำ แยกเป็นการรับรู้ทางสังคม การรับรู้ต่อปัญหาวิกฤตทางสังคม ได้แก่ ปัญหาโสเภณีเด็ก ไรศเฮลล์ และปัญหาการจลาจล และการรับรู้ทางการเมือง หมายถึง การรับรู้ต่อปัญหาวิกฤตทางการเมือง ได้แก่ การเรียกร้องประชาธิปไตย (การแก้ไขรัฐธรรมนูญ) หรือเหตุการณ์ 17-20 พฤษภาคม 2535 การคอร์รัปชันและทุจริตในวงราชการ และคุณภาพของนักการเมืองและพรรคการเมือง

การรับรู้ในการวิจัยนี้ มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. การมีความรู้ อารมณ์ ความรู้สึกต่อภาวะวิกฤตทางสังคมและการเมือง
2. ความยินดีหรือความตั้งใจที่จะรับรู้ คือการให้ความสนใจ รับฟัง ตั้งใจติดตาม ผู้ใกล้ชิดส่งเข้าเฉพาะอย่าง เริ่มสะสมความรู้หรือประสบการณ์ในสิ่งเข้าเฉพาะอย่าง (ปัญหาวิกฤต)

3. การเลือกให้ความสนใจที่จะรับรู้ เป็นการเลือกรับเฉพาะอย่าง สนใจเฉพาะเรื่อง หรือเลือกตอบสนองต่อสิ่งเข้าเฉพาะอย่าง (ปัญหาวิกฤต)

ดังนั้นโครงสร้างหรือองค์ประกอบของการรับรู้ทางสังคมและการเมือง จึงประกอบด้วย ความตระหนักต่อภาวะวิกฤตทางสังคมและการเมือง ความยินดีหรือความตั้งใจที่จะรับรู้เกี่ยวกับภาวะวิกฤตทางสังคมและการเมือง การเลือกให้ความสนใจหรือตอบสนองต่อภาวะวิกฤตทางสังคมและการเมือง

การรับรู้ทางสังคมและการเมืองของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทศไทย ปรากฏว่าโดยภาพรวม การรับรู้ทางสังคมและการเมืองอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง แต่เมื่อแยกพิจารณาตามองค์ประกอบ ปรากฏว่า ความตระหนักต่อภาวะวิกฤต และความยินดีที่จะรับรู้ภาวะวิกฤตของนิสิตนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ส่วนการเลือกให้ความสนใจที่จะรับรู้ภาวะวิกฤตทางสังคมและการเมืองอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ แสดงว่านิสิตนักศึกษารับรู้ในปัญหาวิกฤตทางสังคมและการเมืองทั้ง 6 ปัญหา แต่การตอบสนองต่อปัญหาวิกฤตนั้นมีระดับต่ำกว่า ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก

1.1 เนื่องจากปัญหาวิกฤตทางสังคมและการเมืองทั้ง 6 ปัญหาดังกล่าวมาแล้ว เป็นปัญหาระดับชาติ และบางปัญหาเป็นปัญหาระดับโลก (คือปัญหาโรคเอดส์) เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนยากที่จะแก้ไขโดยลำพัง เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง รัฐบาลทุกรัฐบาลได้พยายามแก้ไขเพื่อบรรเทาความรุนแรง และเรียกร้องให้ประชาชนทุกคน ดูแล สอดส่องและให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง จึงทำให้นิสิตนักศึกษาได้รับรู้ปัญหาเหล่านี้ด้วย และอีกประการหนึ่ง การศึกษาในมหาวิทยาลัยก็มีส่วนทำให้นิสิตนักศึกษาได้รับรู้ปัญหาสังคมและการเมืองอย่างเป็นทางการมากขึ้น ทั้งในชั้นเรียน เพื่อนร่วมชั้น ร่วมสถาบันและต่างสถาบัน โดยการทบทวนกรณีศึกษาในชั้นเรียน วุฒิภาวะเพิ่มขึ้น จุดศูนย์กลางก็จะมุ่งสู่สังคมมากขึ้น แอสติน (Astin, 1970) กล่าวว่า เมื่อเข้าสู่มหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาจะมีจิตใจเปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ มากขึ้น

1.2 แม้ว่านิสิตนักศึกษาจะรับรู้และยอมรับว่าปัญหาทางสังคมและการเมืองดังกล่าวมีความรุนแรงถึงขั้นวิกฤตแล้ว แต่การเลือกให้ความสนใจหรือตอบสนองต่อปัญหาเหล่านั้นจะเป็นไปในลักษณะเฉื่อยชา (passive) อาจจะเป็นเนื่องจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันนี้ การพัฒนาไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ทำให้เกิดลักษณะปัจเจกชนมากขึ้น และเน้นที่วัตถุนิยมมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ มีค่านิยมบริโภค ทำให้คนส่วนใหญ่สนใจแต่เรื่องเศรษฐกิจ เงินทอง ความสุขสบาย ประเวศ วลี (2532) กล่าวว่า ปัญหาชีวิต สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ดูเหมือนว่ามี การรับรู้อยู่ในคนพวกหนึ่ง แต่บางคนก็อาจมองไม่เห็น

1.3 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับกรวิจัยของ แคลเคอร์ และ รุสโซ (McClure and Russo, 1980 อ้างใน Loeb, 1992) พบว่า นิสิตนักศึกษามิได้ฝึกฝนและเข้าร่วมอย่างจริงจังในประเด็นปัญหาทางสังคม นิสิตนักศึกษาจะแสดงออกต่อปัญหาเหล่านั้นในลักษณะเฉื่อยชา พฤติกรรมที่แสดงออกคือ การอ่านข่าวสารเกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ หรือการติดตามข้อมูลข่าวสารทางโทรทัศน์ และจะมีขอบเขตจำกัดเฉพาะที่ตรงกับปัญหาส่วนตัว การศึกษาวิจัยของโลบ (Loeb, 1992) พบว่าการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับทัศนคติต่อปัญหาสังคม (7/23 ปัญหา) และการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างช้า ๆ มาก ภายหลังชั้นปีที่ 2 ระดับความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม การเมืองทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติจะเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงว่าเมื่อเรียนนานขึ้นปีที่สูงขึ้นจะสนใจปัญหาสังคม การเมือง เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาคือความ

รับผิดชอบต่อประเทศชาติส่วนรวม

1.4 สาเหตุที่จะสามารถนำมาอธิบายการรับรู้ทางสังคมและการเมืองของนิสิตนักศึกษา คือ สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยที่ไม่เอื้ออำนวยให้นิสิตนักศึกษาได้มีการพัฒนาจิตสำนึกที่จะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ยังพอใจกับสภาพของตนเองอยู่ในกลุ่มชนที่อยู่บนส่วนบนของสังคมที่มีความเป็นอยู่ที่ดีกว่ามวลชนจำนวนมาก นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จึงเห็นด้วยกับสภาพสังคมที่เป็นอยู่ ไม่ว่าจะการปกครองของประเทศจะเป็นระบอบใด คนก็ยังคงสภาพอยู่ส่วนบนได้เสมอ (วิทย์ วิศทเวทย์, 2529)

2. โครงสร้างของตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับภาวะวิกฤตในประเทศไทย

2.1 ตัวแปรด้านนิสิตนักศึกษา ที่น่าจะมีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางสังคมและการเมือง ได้แก่ เพศ สาขาวิชาที่ศึกษา (สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์กายภาพและวิทยาศาสตร์ชีวภาพ) บุคลิกภาพ 15 ด้าน และสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมและบุคลิกภาพ ปรากฏว่านิสิตนักศึกษาเป็นหญิง 453 คน (ร้อยละ 66.16) ชาย 300 คน (ร้อยละ 39.84) อายุเฉลี่ย 20.81 ปี แยกเป็นกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ 230 คน (ร้อยละ 30.5) มนุษยศาสตร์ 192 คน (ร้อยละ 25.5) วิทยาศาสตร์กายภาพ จำนวน 214 คน (ร้อยละ 28.5) และวิทยาศาสตร์ชีวภาพ จำนวน 117 คน (ร้อยละ 15.5) นิสิตนักศึกษหญิงส่วนใหญ่จำนวน 147 คน (ร้อยละ 19.5) ศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ รองลงไปเป็นสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 12.5) ส่วนนิสิตนักศึกษาชาย ส่วนใหญ่จำนวน 110 คน (ร้อยละ 14.6) ศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ รองลงไปเป็นสาขาสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 12.5) ระดับการศึกษาของบิดา จำนวน 244 คน (ร้อยละ 32.3) สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมต้น รองลงไปเป็น สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 27.0) อาชีพบิดา ส่วนใหญ่จำนวน 353 คน (ร้อยละ 46.9) ประกอบอาชีพส่วนตัว และรองลงไปเป็นแผนอาชีพรับราชการ (ทหาร ตำรวจ พลเรือน) จำนวน 198 คน (ร้อยละ 26.2 คน) ส่วนรายได้ของครอบครัว ส่วนใหญ่จำนวน 261 คน (ร้อยละ 34.7) มีรายได้ตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป จากข้อมูลส่วนตัวของนิสิตนักศึกษา พบว่ามีลักษณะด้านประชากรและ เศรษฐกิจสังคม เหมือนกับนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทุกประการ กลุ่มตัวอย่างจึงเป็นตัวแทนประชากร (นิสิตนักศึกษา) ได้เป็นอย่างดี

2.2 ตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย 5 ลักษณะ และสภาพแวดล้อมภายนอก 3 ลักษณะ ปรากฏว่า นิสิตนักศึกษา มีการรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยระดับปานกลาง คือ มีความพึงพอใจปานกลาง ใ้แก่นโยบายการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษา ความสัมพันธ์กับอาจารย์ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่วนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษา และประสบการณ์ด้านเพื่อน อยู่ในระดับต่ำ คือ การร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนนานๆครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2527) พบว่า นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมในระดับน้อย คือปีหนึ่งจะ เข้าร่วมกิจกรรมเฉลี่ยประมาณ 1-5 ครั้ง และการศึกษาวิจัยของนลินี กิติเวชกุล (2533) พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมสโมสรนิสิตจุฬาฯ (กิจกรรมสวนกลาง) กิจกรรมฝ่ายวิชาการฝ่ายพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ ฝ่ายศิลปะ และวัฒนธรรม ฝ่ายกีฬา สำหรับการร่วมทำกิจกรรมนิสิตนักศึกษากับเพื่อน มีน้อยเช่นกัน จากการศึกษาของ เลิศพร ภาวะสกุล (2516) พบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่จะ เกี่ยวเครื่ หาคความสนุกสนานจากการซื้อของ ดูภาพยนตร์ แข่งกีฬา เดินร่ำ เป็นต้น เป็นค่านิยมที่ต่อต้านปัญหาธรรม คือ นักศึกษาไทยไม่ค่อยหมกมุ่นศึกษาคำรา หรือซักถามอาจารย์ เพื่อน หรืออภิปรายเรื่องวิชาการ ส่วนตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมภายนอกมหาวิทยาลัย ปรากฏว่า นิสิตนักศึกษารับรู้สภาพการเมืองและสังคมในด้านเลวหรือด้านลบ เช่น การพัฒนาสังคมทำให้มีกลุ่มคนจนเมืองเพิ่มขึ้น มีการบุกรุกป่าไม้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่เคยมีมาก่อน มีการซื้อขายเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส. นักการเมือง ส.ส.หรือข้าราชการมีความขัดแย้งกัน ค่อสู้แย่งอำนาจจนทำให้สังคมุ่นวาย ส่วนด้านการสื่อสาร พบว่า นิสิตนักศึกษามีการรับรู้ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง เช่น รับรู้ว่าการสื่อสารของประเทศมีความเจริญก้าวหน้า ทำให้ประชาชนมีโอกาสเลือกรับข้อมูลข่าวสาร สื่อมวลชนให้ความรู้ หลักเกณฑ์การเข้าร่วมทางการเมือง โดยเน้นสมาชิกพรรคการเมือง เป็นต้น ทั้งนี้อาจจะได้ประสบการณ์บ้านเมือง สับสนุ่นวาย ทหารยึดอำนาจ ทำการปฏิวัติรัฐประหาร นาโบบู่สาเหตุเมื่อพฤษภาคม 2535 นักการเมือง พรรคการเมืองทะเลาะวิวาทแก่งแย่งอำนาจกัน ขณะเดียวกันบทบาทสื่อมวลชนเด่นชัดขึ้น มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และเป็นจริง จากเหตุการณ์เมื่อพฤษภาคม 2535 แม้ว่ารัฐบาลจะได้เข้าควบคุมเครื่องมือสื่อสารของรัฐ ก็ไม่สามารถปิดกั้นข้อมูลข่าวสารได้ หนังสือพิมพ์ ข่าวจากต่างประเทศโดยผ่านดาวเทียม ทำให้เราได้รู้ข้อความจริงที่ถูกรัฐบาลปิดเบือนมาตลอด

3. บุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา

จากคะแนนบุคลิกภาพที่วัดได้จากแบบทดสอบบุคลิกภาพปรากฏว่า

3.1 บุคลิกภาพที่เด่นชัดของนิสิตนักศึกษาคือ การพึ่งตนเอง ได้แก่ลักษณะทำอะไรด้วยตนเอง เชื่อมั่นในตนเอง ยึดความคิดของตนเป็นใหญ่ ชอบอิสระ เวลาทำสิ่งต่างๆ ไม่ยึดประเพณีนิยม ลักษณะนิสัยเหล่านี้เป็นลักษณะที่พึงปรารถนา และเป็นพัฒนาของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษา นิสิตนักศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 17-23 ปี เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ จากวัยรุ่นสู่ผู้ใหญ่ตอนต้น และส่วนใหญ่จะออกจากครอบครัวมาพักหอพักมหาวิทยาลัย หรือหอพักมหาวิทยาลัยเอกชน โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกสถานที่ตั้งมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาจำเป็นต้องจัดการเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง ตั้งแต่การดูแลตนเอง ดูแลสุขภาพ รับผิดชอบเรื่องรายจ่ายต่างๆ ทำให้พอดีกับรายได้ ทำให้นิสิตนักศึกษาต้องการพึ่งตนเองมากขึ้น ตามทฤษฎีพัฒนาการของอีท (Heath, 1978) นั้น การพึ่งตนเอง (autonomy) ถือเป็นลักษณะพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาที่สำคัญยิ่ง

3.2 บุคลิกภาพสำคัญรองลงไปคือ มโนธรรม ประกอบด้วยลักษณะนิสัย ากบั่น เต็มเตี้ย ยึดมั่นในระเบียบ รอบคอบ รับผิดชอบ สนใจผู้อื่น เป็นคนใฝ่รู้ มีจรรยาบรรณ รักษาความลับได้ เป็นลักษณะนิสัยที่ถือเป็นคุณธรรมของบัณฑิตที่พึงประสงค์ เช่น ยึดมั่นในระเบียบ รับผิดชอบ ใฝ่รู้ มีจรรยาบรรณ รอบคอบ และสนใจผู้อื่น ดังปรากฏว่าจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา จึงมุ่งพัฒนาลักษณะนิสัยดังกล่าว

3.3 บุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาที่ได้ค่าคะแนนต่ำสุด คือ ความวิตกกังวล ประกอบด้วยลักษณะนิสัย กังวล ซ้ำคิด ความรู้สึกไว ท้อแท้ใจ เคร่งเครียดเกินไป แสดงว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีลักษณะนิสัยด้านนี้ระดับค่อนข้างต่ำ หลักสูตรการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะมุ่งพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถที่จะจัดการปัญหาต่างๆ ของตนเองได้ ดังนั้นเมื่อนิสิตนักศึกษาเรียนชั้นสูงขึ้น ภูมิลำเนาที่จะเพิ่มขึ้น ความวิตกกังวลต่างๆ ควรจะมีในระดับต่ำ การกล่าวแสดงออกเป็นบุคลิกภาพด้านหนึ่งที่นิสิตนักศึกษาได้คะแนนต่ำเฉลี่ยต่ำ แสดงว่านิสิตนักศึกษามักกล้าแสดงออก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยที่เน้นให้ผู้น้อยหรือเด็กคล้อยตามผู้ใหญ่ ไม่ให้แสดงออกโต้ตอบผู้ใหญ่ และอีกประการการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะใช้วิธีบรรยาย ไม่เป็นการซักถาม อภิปราย ทำให้นิสิตนักศึกษาไม่กล้าแสดงออก ตามความคิดเห็นของอคุลย์ วิเชียรเจริญ (1975) กล่าวว่า กฎระเบียบต่างๆ ที่ออกมาโดย

มหาวิทยาลัยนั้นเป็นเรื่องยืนยันให้เห็นสภาพของมหาวิทยาลัยไทยที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการแสดงออก เป็นผลให้นักศึกษาประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบตลอดเวลา นอกจากนั้นสังคมไทยส่วนใหญ่ยังไม่ สนับสนุนให้นักศึกษาคงตนเองอีกด้วย ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย หลักสูตร การเรียนการสอน วิธีสอนของอาจารย์

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ทางสังคมและการเมืองและบุคลิกภาพ ผลการวิจัยนี้ปรากฏความตระหนักทางสังคมและการเมือง และบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กันใบบ นทิศทางเดียวกัน แต่ค่าสหสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ ค่าสหสัมพันธ์ที่น่าจะนำมาพิจารณา คือ บุคลิกภาพ ด้านมนุษยธรรม (.31) การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (.25) การควบคุมอารมณ์ (.24) ความมั่นคงทางจิตใจ (.24) การรับรู้เป็นพฤติกรรมด้านจิตพิสัย (affective domain) เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ อันนำไปสู่การแสดงการกระทำต่างๆ ผู้ที่มีการรับรู้ ทางสังคมและการเมืองควรจะ มีลักษณะนิสัยที่สอดคล้องกัน คือ ต้องมีลักษณะ รับผิดชอบสนใจผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น แก้ปัญหาด้วยเหตุผลและกฎเกณฑ์ทางสังคม เนื่องจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองยังไม่มีผู้ใดวิจัยเลย ดังนั้นผู้วิจัย จึงพยายามที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสนใจหรือความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับ การรับรู้ด้วยว่ามีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพด้านใดบ้าง กมลรัตน์ ทวีชาติวิทยากุล (2531) ได้ กล่าวถึงรายงานการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบต่อบุคลิกภาพ ปรากฏว่า ความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ความมั่นคงทาง อารมณ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ระเบียบวินัยในตนเอง ความคิดสร้างสรรค์ ความอยากรู้ อยากเห็น ซึ่งจะคล้ายคลึงกับบุคลิกภาพด้านมนุษยธรรม ความมั่นคงทางจิตใจ การควบคุมอารมณ์ และการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น

4. การอธิบายการรับรู้ทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับภาวะวิกฤตตามตัวแปรด้าน นิสิตนักศึกษา

4.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับภาวะ วิกฤตระหว่างนิสิตนักศึกษาชายและหญิง ปรากฏว่าโดยภาพรวม การรับรู้ทางสังคมและการเมือง ของนิสิตนักศึกษาชายและหญิง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจจะ เนื่องมาจาก

4.1.1 ปัจจุบันการศึกษาระดับอุดมศึกษามีลักษณะ เป็นการศึกษาเพื่อมวลชนมากขึ้น (mass education) คนจากกลุ่มชนชั้นกลางมีโอกาที่จะศึกษาในมหาวิทยาลัยมากขึ้น รวมทั้งวิชาสาขาที่เดิมมีเฉพาะ นิสิตนักศึกษาชายศึกษาเท่านั้น เช่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ มีนิสิตนักศึกษาหญิงศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทำให้ นิสิตนักศึกษาหญิงชายมีโอกาสได้ศึกษาร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันมากขึ้น และจากเหตุการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมา ก็พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิง เป็นผู้นำทางการเมืองที่โดดเด่น เช่นเดียวกับ นิสิตนักศึกษาชายก็มีมาก และมีความสนใจต่อปัญหาบ้านเมืองในลักษณะ เป็นนักเขียน นักวิจารณ์ เป็นสมาชิกพรรคการเมือง รวมถึงการร่วมเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ 2535

4.1.2 จากข้อมูลด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ปรากฏว่า นิสิตนักศึกษา ทั้งชายและหญิงมาจากครอบครัวที่มีรายได้สูง (ตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป) และประกอบอาชีพส่วนตัว คือ นิสิตนักศึกษาชายที่มาจากครอบครัวรายได้สูง จำนวน 109 คน (ร้อยละ 14.8) นิสิตนักศึกษาหญิง จำนวน 152 คน (ร้อยละ 20.6) และ นิสิตนักศึกษาชายมาจากครอบครัวที่ประกอบอาชีพส่วนตัว 143 คน (ร้อยละ 19.0) และ นิสิตนักศึกษาหญิง จำนวน 210 คน (ร้อยละ 27.9) จากข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ นิสิตนักศึกษาชายและหญิงมาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมคล้ายคลึงกัน ดังนั้นประสบการณ์ที่ได้รับคล้ายคลึงกันทำให้มีความคิดเห็นและการรับรู้ในสภาพแวดล้อมและปัญหาทางสังคมและการเมืองในลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน

4.1.3 ถ้าพิจารณาจากสาขาที่ศึกษา ปรากฏว่า นิสิตนักศึกษาชายและหญิง ส่วนใหญ่จะศึกษาในคณะของสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ นิสิตนักศึกษาชายจำนวน 110 คน (ร้อยละ 14.6) นิสิตนักศึกษาหญิง 104 คน (ร้อยละ 13.8) ของจำนวน นิสิตนักศึกษาทั้งหมด 753 คน การศึกษาในสาขาเดียวกันย่อมจะทำให้ได้รับความรู้ ประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน จึงส่งผลต่อทัศนคติ การรับรู้ในปัญหาสังคมและการเมือง ไม่แตกต่างกัน

4.1.4 ถ้าพิจารณาองค์ประกอบย่อยของการรับรู้ด้านความยินดีที่จะรับรู้ต่อภาวะวิกฤตทางการเมือง ปรากฏว่า เพศชายและ เพศหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเพศหญิงมักจะถูกอบรมให้รับผิดชอบต่อครอบครัว ทำให้มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบกับโอกาสที่หญิงจะเลือกเรียนสาขาต่าง ๆ ได้เหมือนกับเพศชาย ทำให้หญิงและชายได้มีโอกาสที่จะรับรู้หรือเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ จันทรจิรา มูลเมือง ที่พบว่านิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในความรับผิดชอบต่อสังคม ระหว่าง นิสิตสาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และระหว่างเพศหญิงและชาย

4.2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับภาวะวิกฤตระหว่างนิสิตนักศึกษา 4 สาขา พบว่า นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาสาขาวิชาแตกต่างกัน (สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์กายภาพ และวิทยาศาสตร์ชีวภาพ) ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับภาวะวิกฤต เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของการรับรู้ ปรากฏว่า การเลือกให้ความสนใจหรือการเลือกตอบสนองต่อวิกฤตทางสังคมและการเมืองนั้น นิสิตนักศึกษาสหามนุษยศาสตร์ จะแตกต่างกับนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ และวิทยาศาสตร์ชีวภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของนิสิตนักศึกษาสหามนุษยศาสตร์มีค่าต่ำสุด (เท่ากับ 38.1) ผลการวิจัยนี้อาจอธิบายได้ดังนี้

4.2.1 จุดมุ่งหมายของอุดมศึกษา คือการพัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาต่างๆ และใช้องค์ความรู้ในทางสร้างเสริมและขึ้นสังคม ดังนั้นหลักสูตรระดับอุดมศึกษา จึงมี 3 กลุ่ม คือ วิชาพื้นฐานทั่วไป (General Education) วิชาชีพหรือวิชาเฉพาะ (Professional Education) และวิชาเลือก (Experatory Education) นิสิตนักศึกษาทุกสาขาวิชาจะต้องเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปทุกคน วิชาพื้นฐานจะมีส่วนทำให้นิสิตนักศึกษาเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ คือเป็นผู้ที่มีปัญญา รู้จักวิเคราะห์ปัญหา รู้สภาพแวดล้อมของตนเอง เข้าใจปัญหาต่าง ๆ ในสังคม หลักสูตรวิชาพื้นฐานทำให้นิสิตนักศึกษามีประสบการณ์ด้านวิชาการที่เหมือนกัน จึงมีส่วนทำให้นิสิตนักศึกษามีการรับรู้ต่อปัญหาสังคมการเมืองที่ไม่แตกต่างกัน

4.2.2 การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ยังมีวิชาเลือก มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกิจกรรมนอกหลักสูตร ทำให้นิสิตนักศึกษาเลือกทำตามความสนใจ ความถนัด ดังนั้นนิสิตนักศึกษาที่เรียนสาขาต่างกันก็อาจจะร่วมกิจกรรมอย่างเดียวกันก็ได้ ดังนั้นกิจกรรมนิสิตนักศึกษาจึงมีส่วนสร้างประสบการณ์ให้แก่ นิสิตนักศึกษาอย่างเดียวกัน

4.2.3 เฟลด์แมน และนิวคอมบ์ (Feldman and Newcomb, 1970) กล่าวว่า ลักษณะของสาขาวิชาที่มีเนื้อหา วิธีการสอน ระเบียบการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน จะให้มีลักษณะ นิสิตนักศึกษาต่างกัน นัยกลับกัน ถ้าเนื้อหาวิชา วิธีการเรียน

การสอนเหมือนกันก็คงทำให้นิสิตนักศึกษาที่มีพฤติกรรมเหมือนกัน วัทย์ วัศทเวทย์ (2529) ได้กล่าวถึงวิธีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยไทยว่า หลักสูตรสังคมศาสตร์ซึ่งมีการปลูกฝังทัศนคติแบบประชาธิปไตยได้มากกว่านั้น ก็เป็นหลักสูตรผลิตนักเทคนิคเหมือนกัน วิชาซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาใช้ความคิดของตนพิจารณาปัญหาต่าง ๆ เกือบไม่มีเลย เนื้อหาของวิชาสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่คือบอกหลักแล้วนำหลักไปใช้ ถ้าจะมีการโต้เถียงก็โต้เถียงวิธีใช้ไม่ใช่วิธีหลักการ เช่น การสอนกฎหมายก็สอนให้จำตัวบท ข้อกฎหมายเกิดขึ้นเมื่อจะนำตัวบทไปใช้วิชาสังคมศาสตร์ก็มีลักษณะเดียวกับวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ดังนั้นการเรียนสาขาวิชาต่างๆ จึงทำให้ความคิดเห็นการรับรู้ต่อสภาพปัญหาวิกฤตไม่แตกต่างกันมากนัก แต่นิสิตนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์จะแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านการเลือกให้ความสนใจหรือตอบสนองต่อปัญหาวิกฤตทางสังคมกับนิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและวิทยาศาสตร์ชีวภาพ โดยนิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์มีการตอบสนองต่อวิกฤตทางสังคมต่ำกว่า อาจจะเป็นเนื่องจากนิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ส่วนใหญ่จะเป็นนิสิตนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ อักษรศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ โดยลักษณะของวิชาซึ่งทำให้นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ค่อนข้างจะไม่สนใจปัญหาสังคมการเมือง และเป็นกลุ่มที่มีอารมณ์ศิลป์ และแยกตัวจากกลุ่มเพื่อสร้างผลงาน เช่น การเขียนหนังสือ การวาดภาพ อาจจะต้องการเป็นส่วนตัว มีจินตนาการ นอกจากนี้แล้วด้วยประสบการณ์ของผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง พบว่า นิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ไม่ค่อยจะให้ความสนใจร่วมมือและค่อนข้างจะขาดความรับผิดชอบ ข้อมูลที่ได้รับคืนไม่ค่อยจะสมบูรณ์มากกว่าสาขาอื่น โดยเฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ (คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์) ที่มีความตั้งใจกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือ

4.2.4 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของการรับรู้ด้านการเลือกให้ความสนใจภาวะวิกฤตทางสังคม ปรากฏว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างนิสิตนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์กับนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ และวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาวิชา วิธีการเรียนการสอนทางมนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์แตกต่างกัน โดยเฉพาะการเรียนการสอนทางสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เป็นการคิดอย่างมีเหตุผล การแก้ปัญหา ส่วนมนุษยศาสตร์เป็นการอภิปรายซักถามมากกว่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2528) เปรียบเทียบลักษณะนิสัย พบว่า นิสิตสาขามนุษยศาสตร์เห็นว่าการรับรู้มีความสำคัญที่สุด ส่วนสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ เห็นว่าลักษณะด้านความมีเหตุผลสำคัญที่สุด

4.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการรับรู้ทางสังคมและการเมืองเกี่ยวกับภาวะ

วิกฤตของประเทศไทย ระหว่างนิสิตนักศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว ประกอบด้วย ระดับการศึกษาของบิดา อาชีพของบิดาและรายได้ของครอบครัว ผลการวิจัยนี้พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมือง นอกจากนี้ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับวิกฤตทางการเมือง พบว่า กลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีบิดาเป็นข้าราชการ ทหาร ตำรวจ กับกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีบิดาเป็นพนักงานในบริษัทห้างร้านเอกชน จะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 อาจจะเป็นเนื่องจากเหตุผลต่อไปนี้

4.3.1 จากข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่า ระดับการศึกษาของบิดาของกลุ่มตัวอย่างมีการศึกษามากกว่าระดับมัธยม 244 คน (ร้อยละ 32.3) และรองลงไป ระดับปริญญาตรี 203 คน (ร้อยละ 27.0) ส่วนอาชีพของบิดาเป็นผู้ประกอบอาชีพส่วนตัว 353 คน (ร้อยละ 46.9) รองลงไป เป็นข้าราชการพลเรือน 131 คน (ร้อยละ 17.4) รายได้ของครอบครัวตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป มีจำนวนสูงสุด 261 คน (ร้อยละ 34.7) และลำดับรองลงไป รายได้ตั้งแต่ 10,000-14,999 บาท จำนวน 126 คน (ร้อยละ 16.7) จากข้อมูลพื้นฐานจึงพบว่านิสิตนักศึกษากลุ่มตัวอย่างนี้ สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ เป็นครอบครัวรายได้สูง อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัวระดับการศึกษามากกว่ามัธยมต้น

4.3.2 การศึกษาในมหาวิทยาลัยย่อมจะทำให้ประสบการณ์ด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษา และประสบการณ์ด้านเพื่อนที่ไม่แตกต่างกัน จึงมีผลทำให้นิสิตนักศึกษาที่มาจากสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน มีทัศนคติ การรับรู้ต่อปัญหาสังคม การเมืองที่ไม่แตกต่างกัน

4.3.3 สำหรับกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่บิดาเป็นข้าราชการ ทหาร ตำรวจ และครอบครัวที่บิดาเป็นพนักงานบริษัท ห้างร้าน มีความยินดีที่จะรับรู้เกี่ยวกับภาวะวิกฤตทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เพราะโดยทั่วไปแล้ว ข้าราชการมักจะเป็นผู้ที่มิระเบียบวินัยเคร่งครัด อนุรักษ์นิยม และค่อนข้างจะเผด็จการ ในขณะที่กลุ่มพนักงานบริษัทห้างร้านเป็นกลุ่มชนชั้นกลาง มีความคิดก้าวหน้า ทุนนิยม และมีลักษณะเสรีนิยมมากกว่า ซึ่งอาจจะส่งผลต่อบรรยากาศภายในบ้าน ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ ต่างกันได้ จึงเป็นเหตุให้กลุ่มนิสิตนักศึกษาจากครอบครัวที่มีบิดาเป็นข้าราชการ ทหาร ตำรวจ และพนักงาน

บริษัทห้างร้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การอธิบายการรับรู้ของสังคมและการเมือง เกี่ยวกับภาวะวิกฤตตามตัวแปร
ลักษณะมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยของรัฐและ เอกชน มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครกับ
มหาวิทยาลัยในภูมิภาค

5.1 ตัวแปรประเภทยุทธศาสตร์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยในกรุงเทพ-มหาวิทยาลัย
ในภูมิภาค มหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยของ เอกชน จากการวิจัยนี้พบว่า ตัวแปรด้าน
ประเภทยุทธศาสตร์ไม่มีผลทำให้นักศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้
อาจจะเนื่องมาจาก

5.1.1 ทุกมหาวิทยาลัยสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จึงต้องดำเนินนโยบาย
ด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษา และการเรียนการสอน ภายใต้อำนาจ
กรอบและทิศทางที่กำหนดโดยทบวงมหาวิทยาลัย ปัจจุบันมหาวิทยาลัยของรัฐ-เอกชน และ
มหาวิทยาลัยในกรุงเทพ และในส่วนภูมิภาค จะมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ทั้งด้านวิชาการและ
กีฬา เช่น การจัดกีฬามหาวิทยาลัยหรือการจัดนิทรรศการวิชาการเพื่อเผยแพร่ผลงาน และ
เกียรติคุณของสถาบัน

5.1.2 ทางด้านการเรียนการสอน ก็ปรากฏว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัย
ของรัฐหลายแห่ง เป็นอาจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยเอกชน หรืออาจารย์มหาวิทยาลัยในกรุงเทพ
ไปสอนและทำงานวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคมากมาย จึงทำให้นักศึกษาใน
มหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีประสบการณ์ไม่แตกต่างกันมากนัก การวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ
ชลัช จงสืบพันธุ์ (2527) ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา
พบว่า ประเภทสถาบันทางการศึกษาไม่มีผลทำให้นักศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติ

5.2 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบการรับรู้ทางสังคมและการเมือง ปรากฏว่านิสิต
นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐและ เอกชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน
ด้านความยินดีหรือตั้งใจที่จะรับรู้ภาวะวิกฤตทางสังคมและการเมือง ให้ความสนใจต่อภาวะวิกฤต
ทางสังคม และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความยินดีที่จะรับรู้ต่อ
ภาวะวิกฤตทางการเมืองและการรับรู้ทางการเมือง ทั้งนี้ นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐมีความ

ยินดีที่จะรับรู้ภาวะวิกฤตทางการเมือง การเลือกให้ความสนใจและการรับรู้ทางการเมืองมากกว่า นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน สาเหตุอาจเนื่องมาจาก

5.2.1 ลักษณะ นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ ประกอบอาชีพส่วนตัว (ธุรกิจส่วนตัว การค้าขาย) ประกอบกับค่าใช้จ่าย ค่าหน่วยกิตแพงกว่า มหาวิทยาลัยของรัฐมาก นิสิตนักศึกษาจึงพยายามจะ เร็ยนาให้จบเร็วขึ้น เพราะบิดามารดามักจะ เน้นที่ผลตอบแทนต่าง ๆ

5.2.2 เนื่องจากมหาวิทยาลัยเอกชนเปิดดำเนินการมาไม่นานนัก งาน กิจการนักศึกษายังมีบทบาทน้อยมากในการกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความ สานึกต่อสังคม แอสติน (1993) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยเอกชนส่งผลกระทบต่อ ทางลบแก่นิสิตนักศึกษาด้านภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมในการประท้วงต่าง ๆ คือนิสิตนักศึกษาไม่ค่อย สนใจปัญหาบ้านเมือง

5.3 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบการรับรู้ทางสังคมและการเมือง ปรากฏว่า นิสิต นักศึกษานมมหาวิทยาลัยกรุงเทพและมหาวิทยาลัยภูมิภาค มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ในด้าน ความตระหนักในภาวะวิกฤต และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ในด้านความยินดีหรือความตั้งใจที่จะรับรู้ภาวะวิกฤตทางการเมือง และการรับรู้ ทางการเมือง ทั้งนี้ นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยมีใน ส่วนภูมิภาคความตระหนัก ความยินดีที่จะรับรู้และ การรับรู้ทางการเมืองสูงกว่า ทั้งนี้เนื่องจาก

5.3.1 สภาพความเป็นอยู่ในมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ส่วนมากนิสิต นักศึกษาจะอยู่หอพักมหาวิทยาลัย จึงมีโอกาสพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ และมีเวลามากที่จะ ประกอบกิจกรรมทางการเมือง เพราะ ไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไป-กลับบ้านพักเหมือนนิสิต นักศึกษาในกรุงเทพ

5.3.2 ขนาดของมหาวิทยาลัยภูมิภาค มีขนาดเล็กกว่า คือจำนวนนิสิตนักศึกษา น้อยทำให้ความสัมพันธ์เป็นกันเอง การติดต่อสัมพันธ์เป็นไปได้อย่างสะดวก การระดมความคิดหรือ จัดกิจกรรมมาโดยย่อมาได้รับความร่วมมือ

5.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิตนักศึกษา และระหว่างนิสิต นักศึกษามีค่อนข้างมากกว่ามหาวิทยาลัยในกรุงเทพ ทำให้อาจารย์มีเวลาที่จะไม่ห้แก่นิสิตนักศึกษา มีการพูดคุยทั้งในและนอกชั้นเรียน เพราะอาจารย์จำนวนหนึ่งพักบ้านในมหาวิทยาลัย เช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ชลัช จงสีบพันธ์ (2527) พบว่านิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากกว่า

6. ตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มที่มีระดับความตระหนักสูงและต่ำได้มี 12 ตัวแปร แต่ ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สูงมีเพียง 6 ตัวแปร และแยกออกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

6.1 ปัจจัยด้านนิสิตนักศึกษา ได้บุคลิกภาพ 4 ด้าน คือ มโนธรรม การเข้าสังคม การควบคุมอารมณ์ ความมั่นคงทางจิตใจ

6.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย ได้แก่ การมีส่วนร่วม กิจกรรม และสถานการณ์ด้านการสื่อสาร

ตัวแปรที่มีแนวโน้มว่ากลุ่มที่มีระดับความตระหนักทางสังคมและการเมืองสูง มีระดับสูงกว่า คือ มโนธรรม การเข้าสังคม การควบคุมอารมณ์ สถานการณ์ด้านการสื่อสาร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัย

การวิจัยนี้พบว่า ปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองของนิสิต นักศึกษาเกี่ยวกับภาวะวิกฤตของประเทศไทย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษา นอกจากนี้แล้วการตรวจสอบข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนการรับรู้สูงสุด และต่ำสุด อย่างละ 25 คน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัดคือ สมาชิกของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มสูง มีส่วนร่วมใน ลักษณะกรรมการสภานิสิตนักศึกษา กรรมการชมรม หรือประธานองค์การ ชมรม หรือกลุ่ม กลุ่มอาสาพัฒนาถึง 14 คน ส่วนกลุ่มต่ำมีเพียง 5 คน ดังนั้นจึงอาจสรุปว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรม นิสิตนักศึกษาในฐานะสมาชิกและในฐานะกรรมการขององค์การนิสิตนักศึกษา จะมีผลต่อการรับรู้ ทางสังคมและการเมืองอย่างยิ่ง ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรจะได้ดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง โดยดำเนินการดังนี้

1. ควรส่งเสริมและกระตุ้นให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา มากขึ้น เพราะโดยสภาพทั่วไปนิสิตนักศึกษาจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม นิสิตนักศึกษา การกระตุ้นอาจจะทำได้โดย

1.1 จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรของเนื้อหาวิชา

1.2 อาจจะทำให้หน่วยกิต เพราะ ว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่รับรู้ถึงความ สำคัญของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา แต่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมเพราะการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นมีผลต่อ การเรียน ทำให้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) ลดต่ำลง ซึ่งมีผลต่อการสมัครงาน เพราะ ธุรกิจเอกชนและรัฐวิสาหกิจมักจะกำหนดค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมในการรับสมัคร

2. จัดสรรงบประมาณให้กิจกรรมนิสิตนักศึกษามากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกให้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาและ นิสิตนักศึกษาในการ เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตได้มากขึ้น

3. การพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม จากการวิจัยพบว่า

3.1 อาจารย์ที่ปรึกษายังขาดความรู้ความ เข้าใจและประสบการณ์ด้าน งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

3.2 อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิตนักศึกษาต้องมีการกิจกรรมมากขึ้น เพราะ งานสอนก็ยังต้องรับผิดชอบตามปกติ ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่

ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรจะดำเนินการดังนี้

1. จัดโครงการอบรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีความรู้ความ เข้าใจในความรับผิดชอบงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

2. อาจจะทำการศึกษาผลงานด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษาคิดเป็น workload ในการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการได้ เพื่อเป็นการให้สิ่งจูงใจด้านความก้าวหน้า ในตำแหน่งหน้าที่

4. การปรับลักษณะกิจกรรมนิสิตนักศึกษาให้น่าสนใจมากขึ้น โดย

4.1 ให้นักศึกษาจัดกันเอง อาจารย์ที่ปรึกษาคอยแนะนำให้คำปรึกษา

4.2 เน้นกิจกรรมระดับคณะมากขึ้น และ เน้นกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ และอาสาพัฒนา

4.3 เชิญศิษย์เก่าที่เป็นผู้มีความชำนาญด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษาและประสบความสำเร็จมาแล้วประสบการณ์ด้านการทำกิจกรรมให้นักศึกษาปัจจุบันได้ทราบ ได้พบปะสังสรรค์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประมาถ จึงให้ภาพรวมอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองของนิสิตนักศึกษาต่อภาวะวิกฤต ข้อค้นพบที่ได้จึง เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปทำการวิจัยเฉพาะ เรื่องมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยดังนี้

1. ควรทำการศึกษาเฉพาะกรณี เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่จะศึกษา ได้แก่ สภานิสิตนักศึกษา คณะกรรมการองค์การบริหารสโมสรนิสิตนักศึกษา และสมาพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สสนท)
2. ควรวิจัยเจาะลึกโดยวิเคราะห์และประเมินผลกิจกรรมบาปใหญ่ประโยชน์และอาสาพัฒนา เพื่อกำหนดรูปแบบของการจัดกิจกรรมที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการรับรู้ทางสังคมและการเมือง